

Pohjois-Lapin maakuntakaava tähtää vuoteen 2040

Lapin liiton maakuntakaavatyön alla on nyt Pohjois-Lapin maakuntakaava. Vuonna 2017 aloitettu Pohjois-Lapin maakuntakaava piirtää suuntaviivoja pohjoisimmalle Lapille pitkälle tulevaisuuteen, vuoteen 2040. Kaavan on tarkoitus olla valmis vuoden 2020 lopussa.

Maakuntakaavoituksesta vastaa maakunnan liitto eli Lapissa Lapin liitto. Kaavoituksen tärkein tehtävä on yhteen sovittaa maankäytön eri intressejä. Maakuntakaava on yleispiirteinen pitkän tähtäimen maankäytön suunnitelma, jolla pitää varautua vaihtoehtoihin tulevaisuuden kuviin. Se jättää tilaa ja mahdollisuuksia tulevaisuuden kehittämiseksi ja suunnittelulle. Maakuntakaavoitus on avointa ja vuorovaikutteista suunnittelua alueen kuntien, asukkaiden, sidosryhmien ja viranomaisten kanssa. Se luo pohjaa alueen kehittämistoimille ja alueellisille ratkaisuille.

Lapissa maakuntakaavoitus on jaettu neljään maakuntakaava-alueeseen maantieteellisen laajuuden vuoksi. Edellinen valmisteltu kaava oli Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava. Sitä tullaan jatkamaan kun Natura koskevat päätökset saavat lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä. Syyskuussa 2015 sai lainvoiman Länsi-Lapin maakuntakaava. Sitä ennen vuorossa oli Tunturi-Lappi ja edellinen Pohjois-Lapin kaava. Kaavakierto on noin 10 – 12 vuotta.

Pohjois-Lapin maakuntakaavan erityispiirteet

Nyt valmistelussa olevan Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 erityispiirteitä ovat muun muassa sijainti valtakunnan rajalla ja saamelaisten kotiseutualueella sekä alueen mineraalipotentialiaali ja laajat suojelualueet.

Suuri osa Pohjois-Lapin alueesta kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen ja Inarin itäosa kolttalain mukaiseen alueeseen. Näitä alueita koskee oma lainsäädäntö. Lisäksi lähes koko alue kuuluu poronhoitolain mukaiseen erityisesti poronhoitoon tarkoitettuun alueeseen. Tämä edellyttää tiivistä yhteistyötä Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen ja paliskuntien kanssa sekä riittävää vaikutusten arviointia saamelaiskulttuuriin ja poronhoitoon.

Pitkä valtakunnan raja Norjan ja Venäjän kanssa tarkoittaa, että suunnittelussa otetaan huomioon myös rajan yli ulottuvat vaikutukset. Pohjois-Lapin alueella on laajoja puolustusvoimien alueita Sodankylässä ja Rajavartioston alueita Inarissa. Alueella on myös runsaasti mineraalipotentialiaalia. Lisäksi pohjoisimmat osat alueesta ovat pääosin eritasoisia suojelualueita.

Alueen kaavoittamiseen liittyy myös keskustelu Jäämeren ratalinjauksesta Kirkkoniemeen sekä varautuminen Koillisväylän datakaapeliin ja mahdollisiin datakeskuksiin. Sodankylän alueelle sijoittuvien kaivosten kehittämistarpeet sekä uutena kaivoksena Sakatin kaivoshankkeen tarpeet otetaan huomioon kaavasunnittelussa.

Kaava etenee monivaiheisesti

Maakuntakaavaa suunnitellaan monivaiheisesti: ensin asetetaan yhteisesti tavoitteet ja tehdään taustaselvityksiä, sitten hahmotellaan alustavat kaavaluonnokset ja täydennetään taustatietoja. Seminaarien, työpajojen ja neuvotteluiden kautta päästään laatimaan kaavaluonnokset, joihin toivotaan lappilaisilta palautetta ja kommentteja. Palautteiden pohjalta muokattu kaavaehdotus tulee päätöksentekijöiden pöydälle vasta vuonna 2020.

Maakuntakaavan ohjausryhmässä on vahva edustus alueen kunnista, eri viranomaisista ja yhteisöistä. Pohjois-Lapin maakuntakaavan ohjausryhmään kuuluvat:

Taho	Jäsen	Varajäsen
Inarin kunta	Jari Huotari (1. vara pj.)	Anu Avaskari
Inarin kunta	Timo Väisänen	Kari Tammela
Inarin kunta	Miia Kärnä	Toini Sanila
Inarin kunta	Toni K. Laine	Pentti Tarvainen
Sodankylän kunta	Juha Karppinen	Martti Kumpulainen
Sodankylän kunta	Mikko Pyhäjärvi	Hanna Riipi
Sodankylän kunta	Arja Mäkitalo (pj.)	Pertti Tervo
Sodankylän kunta	Viljo Pesonen	
Utsjoen kunta	Mika Aikio	Anni Ahlakorpi
Utsjoen kunta	Ilmari Tapiola (2. vara pj.)	Henry Valle
Utsjoen kunta	Maija Länsman	Maritta Lukkari
Utsjoen kunta	Vuokko Tieva-Niittyvuopio	Eeva-Maarit Aikio
Pohjois-Lapin alueyhteistyön kuntayhtymä	Timo Lohi	Anne Tuovila
Saamelaiskäräjät	Heikki Paltto	Kalle Varis
Lapin Ely-keskus (E-vastuualue)	Päivi Kainulainen	Heino Vasara
Lapin Ely-keskus (L-vastuualue)	Jaakko Ylinampa	Juha Tapio
Lapin Ely-keskus (Y-vastuualue)	Kaija Pekkala	Leena Ruokanen
Liikennevirasto	Reija Viinanen	Anni Rimpiläinen
Suomen metsäkeskus Lappi	Ulla Huusko	Arto Sorri
Metsähallitus	Jyrki Tolonen	Kirsi-Marja Korhonen
Paliskuntain yhdistys	Marja Anttonen	Anne Ollila
MTK ry	Samuli Kokkonen	Juha Ukkola
Lapin kauppakamari	Timo Rautajoki	Elsi Malkki
Lapin yrittäjät	Raimo Hekkanen	Tuula Katajamaa
Matkailupuolen edustus	Marjo Harjula	Tarja Manninen
Asiantuntijajäsenet		
Inarin kunta	Arto Leppälä	
Sodankylän kunta	Ari Pesonen	
Utsjoen kunta	Markku Porsanger	

Tavoitteita kerätty tähän mennessä yli 20 neuvottelussa

Vuonna 2017 alkaneessa Pohjois-Lapin maakuntakaavatyössä on syksyyn 2018 mennessä kerätty 23 eri sidosryhmäneuvotteluissa alueen toimijoiden tavoitteita maakuntakaavan laatimisille. Tavoitteiden laadintaan on osallistunut lähes 200 ihmistä alueen kunnista ja eri sidosryhmistä. Tavoiteneuvotteluja jatkettiin vielä poronhoidon ja saamelaiskulttuurin osalta touko-kesäkuussa 2018.

Ohjausryhmä käsitteli Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040 –prosessissa tähän mennessä koottuja tavoitteita helmikuussa 2018. Samassa yhteydessä kuultiin luento ilmastonmuutoksen vaikutuksista alueelle ja pidettiin tulevaisuustyöpaja.

Alkuvuodesta 2018 aloitettiin alustavien kaavaluonnosten hahmottelu. Taustatietoja on valmisteltu erilaisin selvityksin. Näitä ovat muun muassa liikennejärjestelmä- ja ratayhteysselvitys, geologiset taustatiedot, pohjavesi- ja turvetuotantoon soveltuvat suot –selvitys sekä luonto- ja maisemaselvitys. Myös tuulivoimaselvitys Sodankylän alueelle on laadittu. Saamelaiskulttuurin osalta yhteistyössä Saamelaiskäräjien kanssa perustettiin työryhmä arvioimaan vaikutuksia saamelaiskulttuuriin. Työhön palkattiin myös saamelaiskulttuurin asiantuntija.

Ohjausryhmä käsitteli alustavia kaavaluonnoksia ja taustaselvitysluonnoksia elokuussa 2018.

Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040 –seminaari Saariselällä syyskuussa 2018

Saariselälle järjestetään 26. – 28. syyskuuta 2018 laaja sidosryhmille, viranomaisille ja ministeriöille suunnattu seminaari. Samalla pidetään Pohjois-Lapin maakuntakaavaan liittyvä ns. ensimmäinen viranomaisneuvottelu. Poronhoitolain mukainen neuvottelu pidettiin syyskuun alussa ja saamelaiskäräjälain ja kolttalain mukaiset lakisäätteiset neuvottelut pidetään lokakuussa.

Maakuntakaavaseminaarissa on tarkoitus järjestää työpajoja liikenteestä, ekosysteemipalveluista ja saamelaiskulttuurista. Seminaarissa törmäytetään sidosryhmiltä talvella 2017 – 2018 kerättyjä kärkitavoitteita. Samalla eri sidosryhmät kuulevat toistensa tavoitteita ja perusteluita. Tavoitteena on saada hiottua tavoitteista kokonaisuus, missä yhteensovitetään eri toimijoiden intressejä ja maankäytön muotoja.

Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040 tulee nähtäväksi tammikuussa 2019

Suunnitelman mukaan Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040 kaavaluonnos tulee nähtäväksi vuoden 2019 alussa. Tällöin maakuntakaavaluonnoksesta ja –valmisteluaineistosta toivotaan laajalti mielipiteitä. Tammikuussa 2019 järjestetään myös kaikissa Pohjois-Lapin kunnissa yleisötilaisuudet, jossa voi tarkemmin tutustua kaavan sisältöön yhdessä kaavoittajan kanssa. Tilaisuudessa pystyy myös jättämään mielipiteensä kaavaluonnoksesta. Nähtävilläoloaikana kaavaluonnosta voi kommentoida myös sähköisesti karttapalvelun kautta kotikoneelta.

Kaikki palautteet käsitellään ja niihin laaditaan vastineet, joiden perusteella kaavaa täydennetään ja valmistellaan kaavaehdotukseksi. Kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot ja käydään vastaavat neuvottelut kuin luonnosvaiheessakin. Kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville syksyllä 2020.

Tavoiteaikataulun mukaan lausuntojen, muistutusten ja niihin laadittavien vastineiden perusteella viimeistellään kaava hyväksyttäväksi vuoden 2020 lopussa.

Aikataulullista epävarmuutta tuovat mm. Natura-arviointiin liittyvät vaatimukset sekä osittain kolmelle saamenkielelle ja norjaksi käännettävien asiakirjojen laajuus ja käännoistyöhön tarvittava aika.

Lisätietoja:

Suunnittelujohtaja Riitta Lönnstöm, p. 0400-240504 riitta.lonnstrom(at)lapinliitto.fi

<http://www.lappi.fi/lapinliitto/fi>